

Jegyzőkönyv kivonat

Jelölt neve: Kovács Zoltán

Doktori védés időpontja: 2020. július 2.

Doktori értekezés címe: Koszovó államiségának létrejötte, valamint annak regionális és globális következményei

11. Az új tudományos eredmények összefoglalása, a munka értékelése tartalmi és módszertani szempontból, esetleges különvélemények, a bírálóbizottság állásfoglalása a nyilvános vitában vitatott kérdésekről:

A Bírálóbizottság megállapította, hogy az értekezés a Nemzeti Közzolgálati Egyetem Egyetemi Doktori és Habilitációs Szabályzatában rögzített formai és tartalmi követelményeknek megfelel.

Koszovó és Szerbia szétválása - bizonyos értelemben a szétválasztása - a közelmúlt délkelet-európai történelmének egyik legfontosabb, a nemzetközi kapcsolatok egész rendszerére kiható, és máig sem lezárult eseménye volt. Lefolyásának és következményeinek elemzése nemcsak egy - hazánkkal szomszédos - térség stabilitása szempontjából fontos, hanem lehetőséget ad általánosabb nemzetközi és biztonságpolitikai következtetések levonására.

A megfogalmazott tudományos problémát, miszerint mely körülmények vezettek Koszovó függetlensége egyoldalú kikiáltásához, és hogy ez az aktus milyen hatással lehet a jövőben kialakuló etnikai alapú szeparatista törekvésekre a jelölt - a műhelyvitán elhangzó észrevételeket figyelembe véve - világos és jól követhető logikai vezérfonal mentén dolgozta fel.

A disszertáció témaválasztása igen időszerű, hiszen a vizsgált téma tanulmányozása kulcsfontossággal bír hazánk és térségünk biztonsága szempontjából. A jelölt hipotézisei segítették a tudományos kutatómunkát. A disszertáció kutatási módszerei megfelelnek a tudományos elvárásoknak.

A feldolgozott hazai és nemzetközi szakirodalom alapvetően tárgyalja a komplex témát, a mennyiségi és a minőségi kívánalmaknak megfelel, viszont több figyelmet kellett volna fordítani a térséget tárgyaló aktuális nemzetközi szakirodalomra.

A források kezelése korrekt és megfelel a tudományosság igényeinek. A dolgozat nyelvezete szakszerű, gördülékeny és közérthető, de javította volna a dolgozat színvonalát a figyelmesebb szerkesztés.

A Bírálóbizottság véleménye szerint az értekezés tudományos értéket képviselő, gyakorlati hasznosításra alkalmas dolgozat, melynek fejezetei szervesen és logikusan kapcsolódnak egymáshoz.

A védésen a jelölt a felmerült kérdésekre szakszerűen válaszolt és megfelelő vitakészségről tett tanúbizonyságot.

A Bírálóbizottság alapvetően helyesnek ítéli a téma regionális biztonsági komplexum elmélet szerinti tárgyalását, viszont a terület szektoriális biztonsági elemzését mélyebben kellett volna elvégezni.

A bírálóbizottság által elfogadott új tudományos eredmények:

1. A volt Jugoszlávia különböző tagállamaiban élő albánok ugyanahhoz a kultúrkörhöz tartoznak, hasonló értékek mentén politizálnak és hasonlóan viszonyulnak az érdekvérvényesítéshez. A kutatásaim során bebizonyosodott, hogy a három volt jugoszláv tagköztársaságban (Macedóniában, Montenegróban és Szerbiában) lezajlott folyamatok különbözősége a többségi nemzeti vezetés eltérő reakcióinak, valamint a nemzetközi közösség eltérő támogatásának, illetve útmutatásának volt a következménye.
2. Koszovó függetlenségét három szorosan összefüggő tényező segítette elő: egyrészt a szerb többségi nemzetet képviselő belgrádi politika, amely - mivel nem volt képes kezelni és kielégíteni a koszovói albánok önrendelkezési törekvéseit - a

nemzetközi biztonságot fenyegető válsággá eszkalálta a koszovói helyzetet; másrészt a nemzetközi közösség meghatározó nagyhatalmainak magatartása, akik előbb a nemzetközi beavatkozás mellett döntöttek a konfliktusos helyzet megoldásának érdekében, később pedig – konszenzussal – a nemzetközi intézményekre (ENSZ, NATO, EU) bízta Koszovó politikai normalizálását; harmadrészt a koszovói társadalmon és politikai vezetésén, akik az 1999 utáni csaknem két évtizedet a koszovói függetlenség nemzetközi politikai elfogadtatására használták fel.

3. A szeparatista törekvések kezelésének elsődleges és legjobb – bár nem kizárólagos – módja az etnikai alapú konfliktusok megelőzése, s ennek érdekében nagy hangsúlyt kell fektetni annak megértetésére és gyakorlati megvalósítására, hogy a többségi nemzetnek kifizetődőbb engedményeket tenni a kisebbségek önrendelkezési törekvései kapcsán, mint egy esetleges területvesztést eredményező fegyveres konfliktusba sodródna. Fontos azonban hangsúlyozni azt is, hogy az etnikai alapú fegyveres konfliktusok önmagukban nem vezetnek függetlenséghez, hiszen a területvesztés megvalósulhat olyan nyílt vagy burkolt nagyhatalmi annexióval is, melyet nem ismer el a nemzetközi közösség.

Mindezek alapján a Bírálóbizottság javasolja a Nemzeti Közszerológáti Egyetem Egyetemi Doktori és Habilitációs Tanácsának, hogy ítélje oda a doktori (PhD) fokozatot Kovács Zoltán számára.